

Sygn. akt II Cz 796/14

POSTANOWIENIE

Dnia 23 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy II Wydział Cywilny - Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Janusz Kasnowski (spr.)

Sędziowie: SO Ireneusz Płowaś

SO Aurelia Pietrzak

po rozpoznaniu w dniu 23 grudnia 2014 r. w Bydgoszczy na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku

(...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. (wierzyciela)

przeciwko

D. B. (dłużnika)

o egzekucję świadczenia pieniężnego

na skutek zażalenia D. B. (dłużnika) na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 29 września 2014 r. w sprawie o sygn. akt XII Co 6359/14

postanawia:

1 / zmienić zaskarżone postanowienie w punktach 1 i 2 (pierwszym i drugim) w ten sposób, że ustaloną przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy opłatę stosunkową w wysokości 33 787,21 zł obniżyć do kwoty 16 893 zł (szesnaście tysięcy osiemset dziewięćdziesiąt trzy) i oddalić wniosek dłużnika o obniżenie opłaty stosunkowej w pozostałej części;

2 / oddalić zażalenie dłużniczki w pozostałej części.

Sygn. akt II Cz 796/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 29 września 2014 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy uwzględnił skargę dłużniczki D. B. na czynność Komornika Sądowego w ten sposób, że zmienił pkt. 3 postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy D. C. z dnia 30 czerwca 2014 r. w sprawie Km 663/12 w zakresie ustalonych przez komornika opłat egzekucyjnych z art. 49 ust. 1 i 2 ukse i ustalił jedną opłatę stosunkową z art. 49 ust. 2 ukse w wysokości 33.787,21 zł. Ponadto Sąd Rejonowy oddalił wniosek o obniżenie opłaty stosunkowej i nie obciążył wierzyciela kosztami postępowania.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że dłużniczka D. B. wniosła skargę na czynności Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy D. C. z dnia 30 czerwca 2014 r. w sprawie Km 663/12 w przedmiocie ustalenia kosztów niezbędnych do celowego przeprowadzenia egzekucji tj. opłaty stosunkowej z art. 49 ust. 1 w wysokości 5.603,75 zł i ustalenie jej w wysokości 0 zł oraz podjęcie przez Sąd działań na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. celem

ustalenia ewentualnych uchybień również w zakresie ustalenia wysokości opłaty stosunkowej z art. 49 ust. 2 ukse a nadto na podstawie art. 49 ust. 7 ukse o obniżenie ustalonych opłat stosunkowych łącznie do kwoty 2.000,00 zł.

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy- D. C. ustosunkowując się do przedmiotowej skargi wniosła o jej oddalenie.

Sąd Rejonowy wskazał, iż postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 663/12 zostało wszczęte na wniosek wierzyciela (...) Bank (...) SA. z siedzibą w W., złożony w dniu 16 maja 2012 r. Podstawą egzekucji w powyższej sprawie prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy D. C. stanowił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) z dnia 23 lutego 2012 r. zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 20 marca 2012 r..

W dniu 24 grudnia 2012 r. wierzyciel złożył wniosek o zniesienie terminu pierwszej licytacji nieruchomości. Ponadto wniósł o zawieszenie postępowania egzekucyjnego oraz ograniczenie przedmiotowej egzekucji o kwotę 40.000 zł, którą dłużniczka wpłaciła w dniu 24 grudnia 2012 r.

W dniu 3 stycznia 2013 r. komornik zawiesił postępowanie egzekucyjne oraz zniósł termin pierwszej licytacji nieruchomości położonej w B. przy ul. (...) dla której Sąd Rejonowy w Bydgoszczy prowadzi księgę wieczystą o nr KW (...).

Następnie postanowieniem z dnia 30 stycznia 2014 r. zakończył postępowanie egzekucyjne z nieruchomości dłużniczki na podstawie art. 823 k.p.c. oraz obciążył dłużniczkę opłatą stosunkową z art. 49 ust. 1 ukse (15%) 5.603,75zł od wpłaty własnej na konto wierzyciela w wysokości 40.000 zł oraz opłatą stosunkową z art. 49 ust. 2 ukse (5%) w wysokości 31.919,30zł, a także wydatkami poniesionymi w sprawie w wysokości wskazanej w zaskarżonym postanowieniu.

W ocenie Sądu nie sposób jednak zgodzić się ze stanowiskiem Komornika, iż świadczenie spełnione przez dłużnika w toku egzekucji bezpośrednio do rąk wierzyciela, z pominięciem organu egzekucyjnego należy traktować jako wyegzekwowane i pobierać od niego opłatę z art. 49 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. W niniejszej sprawie zastosowanie znajduje art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, zwanej dalej ukse, zgodnie z którym w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela oraz na podstawie art. 823 Kodeksu postępowania cywilnego komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania, jednak nie niższej niż 1/20 i nie wyższej niż dziesięciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Jednakże w razie umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela zgłoszony przed doręczeniem dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji, komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 1/20 przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego.

Sąd w całości podzielił pogląd Sądu Najwyższego zaprezentowany w uchwale z dnia 29 października 2009 r., III CZP 82/09, LEX nr 522993, BiulSN 2009/10/12, w której wskazał, iż w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela po zawiadomieniu dłużnika o wszczęciu egzekucji, od świadczenia spełnionego przez dłużnika bezpośrednio wierzycielowi, komornik pobiera opłatę określoną w art. 49 ust. 2 zdanie pierwsze ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2006 r. Nr 167, poz. 1191 ze zm.), w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 112, poz. 769).

Sąd orzekający w pełni podzielił także stanowisko Sądu Najwyższego, że nieuzasadniony jest wniosek, że świadczenie spełnione przez dłużnika poza postępowaniem egzekucyjnym nie wchodzi w zakres świadczenia pozostałego do wyegzekwowania w rozumieniu art. 49 ust. 2 ukse.

Reasumując, od świadczenia spełnionego przez dłużnika bezpośrednio do rąk wierzyciela winna być pobrana opłata zgodnie z art. 49 ust. 2 ukse, tj. w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania, jednak nie niższej niż 1/20 i nie wyższej niż dziesięciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego.

Wobec powyższego, skoro w mniejszej sprawie postępowanie egzekucyjne umorzyło się z mocy prawa na podstawie art. 823 k.p.c. to od całości egzekwowanego roszczenia, także od kwoty wpłaconej przez dłużniczkę bezpośrednio wierzycielowi, powinna zostać ustalona przez komornika jedna opłata stosunkowa z art. 49 ust. 2 ukse w wysokości 33.787,21 zł (1/3 z kwoty 5.603,75 zł, tj. 1.867,91 zł + 31.919,30 zł).

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 767 kpc w zw. z art. 49 ust. 2 ukse orzekł Sąd jak w pkt. 1 sentencji.

W niniejszej sprawie dłużniczka domagała się również po ustaleniu przez Sąd opłaty z art. 49 ust. 2 ukse obniżenia jej do wysokości 2.000 zł.

Zgodnie z treścią art. 49 ust. 7 i 10 ukse, dłużnik może złożyć wniosek o obniżenie wysokości opłat, o których mowa w ust. 1 i 2, natomiast sąd może, uwzględniając w szczególności nakład pracy komornika lub sytuację majątkową wnioskodawcy oraz wysokość jego dochodów, obniżyć wysokość opłat, o których mowa w ust. 1 i 2.

Zdaniem Sądu w mniejszej sprawie brak jest przesłanek uzasadniających obniżenie opłaty stosunkowej w trybie art. 49 ust. 10 ukse.

Komornik wszczął postępowanie egzekucyjne i podjął wszelkie czynności niezbędne do prawidłowej egzekucji, zgodnie z wnioskiem wierzyciela. W niniejszej sprawie Komornik skierował egzekucję do wierzytelności dłużniczki w urzędzie skarbowym oraz do nieruchomości dłużniczki. Postępowanie egzekucyjne prowadzone było od 22 maja 2012 r., a czynności podejmowane sprawnie. Biegły w niniejszej sprawie sporządził operat szacunkowy, który został wykorzystany do sporządzenia przez Komornika protokołu opisu i oszacowania. Dopiero w wyniku wniosku wierzyciela, na skutek uiszczenia przez dłużniczkę kwoty 40.000 zł postępowanie zostało zawieszono, a termin pierwszej licytacji zniesiony. Mimo zatem umorzenia postępowania z mocy prawa nie sposób uznać, iż egzekucja nie wymagała ze strony Komornika wielkiego nakładu pracy. W interesie społecznym jest, aby egzekucje prowadzone były przez komorników w skuteczny i sprawny sposób, a pozbawienie ich części, a tym bardziej całości należnego wynagrodzenia wyłącznie z tego powodu, że w ocenie dłużniczki egzekucja nie wymagała ze strony komornika wielkiego nakładu pracy, nie byłoby zasadne.

Brak też było podstaw do obniżenia opłaty z uwagi na sytuację majątkową dłużniczki oraz wysokość jego dochodów. Dłużniczka powołując się na trudną sytuację majątkową powinna ją wykazać, a tymczasem nie przedstawiła żadnego dokumentu na poparcie zawartych we wniosku twierdzeń o złej sytuacji finansowej. Brak jakichkolwiek dowodów w tym zakresie nie pozwala na uznanie, że sytuacja majątkowa dłużnika przemawia za obniżeniem opłaty. Jak wynika z treści skargi dłużniczka spłaca ratę kredytu miesięcznie w wysokości 4.000 zł, dokonała jednorazowej spłaty na rzecz wierzyciela kwoty 40.000 zł. Ponadto jak podkreśliła komornik, w przypadku przedmiotowej opłaty stosunkowej także istnieje możliwość rozłożenia jej na raty.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 49 ust. 10 ukse Sąd orzekł, jak w pkt. 2 postanowienia.

O kosztach orzeczono na podstawie art.102 kpc, uznając w ramach jego przesłanek, iż wierzyciel, który w żadnym zakresie nie przyczynił się do wszczęcia przedmiotowego postępowania nie powinien ponosić jego kosztów. Dodatkowo skarga różko w niewielkim zakresie okazała się zasadna.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie dłużniczki jest częściowo zasadne.

Sąd Rejonowy wbrew twierdzeniom skarżącej szczegółowo wyjaśnił dlaczego brak jest podstawy do obliczenia przez komornika opłaty na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (jedn. tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 231, poz. 1376 ze zm.)

Kwestia możliwości naliczenia opłaty egzekucyjnej na podstawie art. 49 ust. 2 ustawy od pozostałej do wyegzekwowania kwoty, w razie umorzenia postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 823 k.p.c. wobec ugruntowanego orzecznictwa nie budzi żadnych wątpliwości. Podobnie jak uznanie, że komornik ma prawo do pobrania opłaty na podstawie art. 49 ust. 2 ustawy w sytuacji, gdy dłużnik po wszczęciu egzekucji spełnia świadczenie bezpośrednio do rąk wierzyciela.

Ubocznie można dodatkowo wskazać, że artykuł 49 ust. 2 ustawy ma zastosowanie nawet w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela w sytuacji, gdy będący podstawą egzekucji nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym utracił moc po wszczęciu egzekucji (por. uchwała Sądu Najwyższego z 8 marca 2013 r. IIICZP 109/12 – opublikowana w systemie informacji prawnej LEX).

Powyższe oznacza, że Sąd Okręgowy w związku z wniesionym zażaleniem zobligowany został do rozważenia czy wysokość ustalonej przez Sąd Rejonowy opłaty jest prawidłowa, albowiem prawo jej naliczenia przez komornika nie budzi żadnych wątpliwości.

Na wniosek dłużnika lub wierzyciela, sąd może obniżyć wysokość opłaty stosunkowej biorąc pod uwagę w szczególności nakład pracy komornika lub sytuację majątkową wnioskodawcy oraz wysokość jego dochodów (art. 49 ust. 7 i 10 ustawy). Dla oceny nakładu pracy komornika w danej sprawie niezbędne jest ustalenie jakiegoś punktu odniesienia, tj. określenie, czym jest normalny nakład pracy, do którego można by porównać nakład pracy poniesiony przez komornika w konkretnej sprawie. Dopiero wówczas możliwym jest stwierdzenie, czy nakład ten był niski, wysoki, czy też normalny w odniesieniu do wzorca. Nie ulega wątpliwości, że nakład pracy komornika w znacznej mierze zdeterminowany jest, wskazanym we wniosku wierzyciela o wszczęcie egzekucji, sposobem jej prowadzenia. Kierując się regułami zdrowego rozsądku, należy przyjąć, że wysokość opłaty egzekucyjnej określona w art. 49 ust. 2 ustawy odpowiada normalnemu nakładowi pracy poniesionemu przez komornika w warunkach konkretnej sprawy przy wskazanym przez wierzyciela sposobie egzekucji. Stąd wniosek, że obniżenie opłaty egzekucyjnej byłoby uzasadnione jedynie w przypadku poniesienia przez komornika nakładu pracy niższego niż określony w ustawie.

Analiza przebiegu postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 663/12 prowadzi do wniosku, że Sąd Rejonowy nie miał racji uznając, że w niniejszej sprawie nie zaistniały przesłanki z art. 49 ust. 10 ustawy pozwalające na obniżenie opłaty stosunkowej ustalonej przez Komornika.

Postępowanie egzekucyjne w przedmiotowej sprawie przebiegało sprawnie. Zostało wszczęte w dniu 21 maja 2012 r. W tym dniu Komornik zawiadomił dłużnika o rozpoczęciu egzekucji, wezwał ją do zapłaty należności, dokonał zajęcia ewentualnych wierzytelności przysługujących z Urzędu Skarbowego, zaś w dniu 25.05.2012r zawiadomił o wszczęciu egzekucji z nieruchomości oraz skierował do sądu wieczystoksięgowego wniosek o wpis ostrzeżenia o toczącym się postępowaniu. Komornik nie zajął żadnych innych wierzytelności dłużniczki, albowiem Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że nie posiada w swoich zbiorach żadnych danych o dłużniczce (k. 26 akt Km 663/12), a Naczelnik(...)Urzędu Skarbowego w B. poinformował, że podatnik nie posiadał nadpłaty podatku i innych należności (k. 27 akt Km 663/12).

Z tego co wyżej opisano wynika, że działania komornika w zakresie egzekucji z nieruchomości sprowadzały się w istocie do standardowych czynności. Ponadto nie może umknąć fakt, że do umorzenia egzekucji doszło na etapie przed obwieszczeniem pierwszego terminu licytacji. Nie było zatem konieczności przeprowadzenia już samej licytacji oraz dalszych czynności związanych z egzekucją z nieruchomości, które zazwyczaj komplikują i wydłużają przebieg egzekucji.

W związku z tym należy uznać, że ustalona przez Sąd Rejonowy opłata stosunkowa w kwocie 33787,21 zł w żaden sposób nie jest adekwatna do nakładu jego pracy komornika i poniesionych w sprawie wydatków. Można powiedzieć, że w tej sprawie egzekucja prowadzona wobec dłużnika nie była skomplikowana ani od strony faktycznej, ani prawnej i nie wymagała podejmowania licznych czynności, czy też zintensyfikowanego poszukiwania majątku.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone postanowienie w punktach pierwszym i drugim w ten sposób, że obniżył wysokość przedmiotowej opłaty stosunkowej ustalonej przez Sąd Rejonowy z kwoty 33 787,21 zł do 16 893 zł, stanowiącej połowę należnej opłaty - na podstawie art. 49 ust. 2 ukse opłaty stosunkowej. Zmiany orzeczenia dokonał na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy jednocześnie oddalił wniosek dłużniczki o obniżenie opłaty stosunkowej w większym zakresie oraz oddalił zażalenie dłużniczki w pozostałej części, jako nieuzasadnione (na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).